

Spis treści

■ WSTĘP	11
■ JESIENNE SPOTKANIA Z KSIĄŻKĄ	
1. Znów jesteśmy razem!	14
Halina Ozga-Adamska, *** (<i>klasa/zbiór obecnych i nieobecnych duchem</i>)	
2. „A mnie jest szkoda lata...”	16
Konstanty Ildefons Gałczyński, „Kronika olsztyńska” fragment utworu	
3. Umowa, czyli pakt trzech	18
Edmund Niziurski, „Żeby nie pytał...” fragment książki „Sposób na Alcybiadesa”	
4. Jak sobie radzić w trudnych sytuacjach?	22
Barbara Wiza, „Na tropie perliczki” fragment książki „Wicek w Ieśniczówce, czyli wakacje z babami”	
5. Zapamiętać lato... ..	28
Adam Asnyk, „Letni wieczór” fragment utworu	
6. Podniebne zwycięstwa	30
Arkady Fiedler, „Pierwsza walka” fragment książki „Dywizjon 303”	
7. Przyjaciel nie tylko w podróży	35
Zbigniew Herbert, „Podróż do Krakowa”	
8. Książki są wyjątkowe	38
Małgorzata Musierowicz, „O pisaniu” tekst ze strony internetowej www.musierowicz.com.pl	
9. Namiętność czytania	40
Michael Ende, „Powód do szczęścia” fragment książki „Niekończąca się historia”	
10. Czy to opowiadanie było barwne?	44
Jerzy Szaniawski, „Opowiadanie »barwne«” fragment książki „Profesor Tutka”	
11. O dobrym smaku językowym	47
Andrzej Markowski, „Elegancja w języku” fragment książki „Polszczyzna znana i nieznana”	
Sprawdź, ile wiesz	50
Czesław Miłosz, „Wyprawa do lasu”	

■ PODRÓŻE W CZASIE I PRZESTRZENI

1. W poszukiwaniu celu	54
Danuta Wawiłow, „Wędrówka”	
2. Odpoczynek na szlaku	57
John Ronald Reul Tolkien, „Krótki odpoczynek” fragment książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”	
3. Podniebne wędrowanie	60
Selma Lagerlöf, „Szachownica” fragment książki „Cudowna podróż”	
4. Czy da się uratować Ziemię?	63
Ray Bradbury, „Podróż bez powrotu” fragment książki „Kroniki marsjańskie”	
5. Czy postęp naukowy i techniczny może zagrozić światu?	69
Stanisław Lem, „Jak ocalał świat” fragment książki „Bajki robotów”	
6. Jak spędzać czas?	76
Lewis Carroll, „Nie trać czasu” fragment książki „Alicja w Krainie Czarów”	
7. Rozważania o czasie	79
Władysław Kopaliński, „Poczucie czasu” fragment książki „Drugi kot w worku, czyli z dziejów nazw i rzeczy”	
8. Ci, o których trudno zapomnieć...	82
Zbigniew Herbert, „Pan od przyrody”	
9. Zdobywca niedostępnych przestrzeni	86
Marek Kamiński, „Pokonać przestrzeń, pokonać słabość” fragmenty książki „Moje bieguny. Dzienniki z wypraw 1990–1998”	
10. Pisownia przedrostków i przyrostków	90
Sprawdź, ile wiesz	92
Stanisław Lem, „Niesforny uczeń” fragment książki „Bajki robotów”	

■ LIRYCZNE ROZWAŻANIA

1. „Nie przemienie wszystko”	96
Julian Tuwim, „Ojciec” Jan Twardowski, „Dzień Zaduszny” fragment książki „Elementarz księdza Twardowskiego dla najmłodszego, średniaka i starszego”	
2. Człowiek i przyroda	98
Teofil Lenartowicz, „Kalina”	
3. Zatrzymać czas...	101
Wisława Szymborska, „Muzeum”	

4. Chleb nasz powszedni	103
Leopold Staff, „Chleb”	
5. Gdy przyszła niepodległość...	105
Antoni Słonimski, „Niepodległość”	
6. Czym jest ojczyzna?	107
Tadeusz Różewicz, „oblicze ojczyzny”	
7. Z dala od kraju	109
Juliusz Słowacki, „Hymn”	
8. O tym, co najważniejsze	112
Jan Kochanowski, „Na dom w Czarnolesie”	
9. Czy każdy może być poetą?	114
Julian Tuwim, „Sitowie”	
10. Pisownia trudnych form czasowników	116
Sprawdź, ile wiesz	118
Tadeusz Różewicz, „Pragnienie”	

■ GOŚCINNE NASTROJE

1. Czym jest dla nas dom?	122
Wiktor Woroszyński, „Czas miłości”	
2. Jak przemawiać?	124
Kornel Makuszyński, „Irenka”	
fragment książki „Panna z mokrą głową”	
3. Kiedy mama robi karierę...	129
Nicholas Evans, „Nie zawsze tak było”	
fragment książki „Zaklinacz koni”	
4. Kiedy prywatnie, a kiedy oficjalnie?	131
Jacqueline Wilson, „Ważne decyzje”	
fragment książki „Podwójna rola”	
5. „Grzeczność nie jest nauką łatwą ani małą...”	138
Adam Mickiewicz, „O dobrych obyczajach”	
fragment księgi I „Pana Tadeusza”	
6. Spotkania przy stole	140
Włodzimierz Szymanowicz, „Zaproście mnie do stołu”	
7. Istota Bożego Narodzenia	142
Ann K. Brandt, „Chwila oddechu w pośpiechu”	
fragment książki „Balsam dla duszy na Boże Narodzenie, czyli inspirujące opowiadania dla ogrzania serc”	
8. Wśród nocnej ciszy...	146
Teofil Lenartowicz, „Mizerna, cicha”	
fragment utworu	

9. O odmianie nazwisk	148
Jan Miodek, „Odmieniajcie nazwiska!”	
fragment książki „Ojczyzna polszczyzna dla uczniów”	
Sprawdź, ile wiesz	150
Julian Tuwim, „Choinka”	

■ TEATRALNE SPOTKANIA

1. Zaplanujmy rok	154
Catherine Elisabeth Goethe, „Przepis na cały rok”	
2. Czym jest teatr?	155
Joanna Kulmowa, „Teatr żywy”	
3. Tworzymy teatr	158
Juliusz Słowacki, „Spotkanie w chacie”	
fragment dramatu „Balladyna”	
4. Przeszkody w miłości	166
William Szekspir, „Wyznania”	
fragment tragedii „Romeo i Julia”	
5. Jak słowo działa na odbiorcę?	171
Andrzej Hausbrandt, „Skoła wymowy”	
fragment książki „Podnieść kurtynę”	
6. Czy wszyscy jesteśmy aktorami?	173
Stanisław Korab Brzozowski, „Na życia scenie”	
7. Marzenia aktora	174
Konstanty Ildefons Gałczyński, „Rozmowa z aktorem”	
8. Nieco inny teatr	176
Konstanty Ildefons Gałczyński, „Teatrzyk Zielona Gęś”	
fragmenty	
9. Zasady pisowni wielką literą	179
Sprawdź, ile wiesz	182
William Szekspir, „Sen nocy letniej”	
fragment sztuki	

■ SPRAWY NAJWAŻNIEJSZE

1. Zimowe kochanie	188
Henryk Sienkiewicz, „Sanna”	
fragment książki „Potop”	
2. „Pędzi kulig niczym błyskawica...”	191
Andrzej Biały, „Z kopyta kulig rwie”	
3. Najważniejsze zdobycze	192
Adam Mickiewicz, „Trzech Budrysów. Ballada litewska”	

4. Czym jest dobroć?	196
Henryk Sienkiewicz, „Bajka”	
5. O przyjaźni	199
Antoine de Saint-Exupéry, „Spotkanie z lisem”	
fragment książki „Mały książe”	
6. Nowe rozdziały w życiu	201
Irena Jurgielewiczowa, „Spal ten list”	
fragment książki „Ten obcy”	
7. Przyjaźń, koleżeństwo, miłość	203
Irena Jurgielewiczowa, „Z przyjaźnią bywa dziwnie”	
fragment książki „Wszystko inaczej”	
8. Spotkania z filozofią	207
Jostein Gaarder, „Pytania”	
fragment książki „Świat Zofii”	
9. Jak sobie radzić z emocjami?	211
Richard Carlson, „Zaufaj swoim wewnętrznym sygnałom”	
fragment książki „Nie zadreńczaj się drobiazgami, nastolatku”	
10. Pisownia „nie” z różnymi częściami mowy	214
Sprawdź, ile wiesz	215
Jan Twardowski, „Uśmiech”	
fragment książki „Elementarz księdza Twardowskiego dla najmłodszego, średniaka i starszego”	

■ BOGACTWO ŚWIATA

1. Jak opisać piękno świata?	220
Bolesław Leśmian, „Wiosna”	
Juliusz Słowacki, „Beniowski”	
fragment poematu	
2. Jak można poznawać nowe miejsca	223
Czesław Miłosz, „Ojciec objaśnia”	
3. Inna modlitwa	225
Eric-Emmanuel Schmitt, „Uzdrowiający taniec”	
fragment książki „Pan Ibrahim i kwiaty Koranu”	
4. Starożytni Grecy obserwują świat	227
Wanda Markowska, „Demeter i Kora”	
fragment książki „Mity Greków i Rzymian”	
5. Powód do dumy	232
„Jak to jest być dumnym?”	
fragmenty artykułu z dwutygodnika „Victor Junior” nr 1 (221)	
6. Pomysł na wynalazek	235
Joanna Papuzińska, „Wynalazek”	

7. Inni czy tacy sami jak my?	237
Wojciech Cejrowski, „W krainie uczciwych kłamczuchów” fragment książki „Gringo wśród dzikich plemion”	
8. Cierpliwie dążyć do celu	240
Marjorie Newman, „Siewca” fragment książki „Biblia dla dzieci” (Ewangelia według św. Łukasza 8,4–15; Siewca)	
Sprawdź, ile wiesz	242
Joanna Kulmowa, „Człowiek żeby patrzeć”	

■ PIĘKNA RÓŻNORODNOŚĆ

1. Wielkanocne spotkanie i wiosenne tradycje	246
Jan Lechoń, „Wielkanoc” Małgorzata Kundecka, „Dlaczego 1 kwietnia oszukujemy się nawzajem?” fragment książki „Zwyczajne świąteczne w Polsce”	
2. Jak odmienić los	249
Isaac Bashevis Singer, „Ucel i jego córka Bieda”	
3. Mały wielki artysta	253
Emilia Waśniowska, „Nikifor”	
4. Uroki polszczyzny	255
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, „Śpiący rycerze” fragment książki „Na Skalnym Podhalu”	
5. Spostrzeżenia pewnego warszawiaka	257
Stefan Wiechecki, „Tokio dla nas – mięta” fragment książki „Wątróbka po warszawsku”	
6. Dlaczego powinniśmy być tolerancyjni?	260
Jean-Pierre Davidts, „Zielony czy czerwony” fragment książki „Mały Książę odnaleziony”	
7. Kropka i przecinek	263
Sprawdź, ile wiesz	266
Jarosław Iwaszkiewicz, „Do czytelnika”	

■ ZOBACZ, USŁYSZ, POCZUJ

1. Wiosną jest piękniej i weselej	270
Kazimierz Wierzyński, „Zielono mam w głowie” Zbigniew Jerzyna, „Brzoza”	
2. Święto flagi	272
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, „Barwy narodowe” „Krótka o historii flagi” opracowanie na podstawie książki Szymona Kobylińskiego „Krótka o hymnie, ortach i barwach gawęda”	

3. Narodziny X muzy	275
Witold Bobiński, „Lubimy opowieści” fragment książki „Idę do kina! Czyli co młody kinoman wiedzieć powinien”	
4. Różne wybory	278
Nancy H. Kleinbaum, „Spełnione marzenie” fragment książki „Stowarzyszenie Umarłych Poetów”	
5. Jak patrzysz na świat?	282
Adam Zagajewski, „Co godzinę wiadomości”	
6. Radio – nasz domowy teatr wyobraźni	283
Leopold Grzegorek, „Słuchowisko radiowe” fragment książki „Poznajemy teatr”	
7. Reklama dźwignią handlu?	286
Sławomir Mrożek, „Półpancerze praktyczne”	
8. Radość życia	289
Konstanty Ildefons Gałczyński, „Pieśń V”	
9. Maj nie tylko w przyrodzie	291
Andrzej Markowski, „Majowo o majówce w majowy wieczór” fragment książki „Polszczyzna znana i nieznana”	
10. Matczyna miłość	294
Piotr Łosowski, „Prosto z serca”	
Sprawdź, ile wiesz	295
Adam Mickiewicz, „Jankiel i cymbały” fragment księgi XII „Pana Tadeusza”	

■ POMYŚLNE ZAKOŃCZENIA

1. Świat w oczach nastolatka	300
Sue Townsend, „Intelektualne rozterki” fragment książki „Sekretny dziennik Adriana Mole’a lat 13 i 3/4”	
2. W poszukiwaniu bohatera	303
Ewa Nowacka, „Bohaterem się bywa” fragment książki „Słońce w kałuży”	
3. Trudna decyzja	306
Bettie B. Youngs, Jennifer Leigh Youngs, „Nie mam pojęcia” fragment książki „Smak życia dla nastolatków”	
4. Jak potem żyć?	309
Katarzyna Zychła, „Wkroczyć w inny świat” fragment książki „Dziewczynka tańcząca z wiatrem”	
5. Tajemnice nocy świętojańskiej	312
Jan Kochanowski, „Pieśń świętojańska o Sobótce” Jerzy S. Majewski, „Sobótka 2013” fragment artykułu „Weekend czytania. Co za przyjemność”, „Gazeta Wyborcza” z 24.06.2013 r.	

6. Nareszcie wakacje!	317
Andrzej Markowski, „Skąd się wzięły w polszczyźnie »wakacje« i »ferie«?” fragment książki „Polszczyzna znana i nieznana”	
7. Niechaj życie sobie płynie	319
Ewa Stadtmüller, „Co mi niesie czas?”	
8. Życiowe drogi	321
Konstanty Ildefons Gałczyński, „Kronika olsztyńska” fragment utworu	
Sprawdź, ile wiesz	322
Krystyna Siesicka, „Nareszcie wakacje” fragment książki „Zapałka na zakręcie”	
■ SŁOWNICZEK	328